

হাতীৰ মৃত্যু

বেলে খুন্দিয়াই হাতী নিধন কৰা ঘটনা অসমত নতুন নহয়। এনে ধৰণৰ কে'বাটাও ঘটনা যোৱা কেইবছৰমানৰ ভিতৰত সংঘটিত হোৱাৰ পাছতো ৰাজ্য চৰকাৰ, ৰেল বিভাগ তথা বন বিভাগে ইয়াৰ প্ৰতিকৰামূলক ব্যৱস্থা গ্ৰহণ নকৰাটো আশ্চৰ্যজনক। যোৱা দেওবাৰে বালিপৰা চাৰিবিঘৰাৰ ওচৰৰ বাৰ্মগাওঁ চাহ বাগিচাৰ কাষত হোৱা একে ধৰণৰ ঘটনাৰ ফলত অশ্বত্থসহা এজনী হাতীকে ধৰি পাঁচটাকৈ হাতী নিহত হোৱা ঘটনাতো নিতান্তই দুৰ্ভাগজনক। গুৱাহাটী-নাহৰলগুন ইন্টাৰচিটি এক্সপ্ৰেছৰ খুন্দাত ছটা বনৰীয়া হাতীয়ে প্ৰাণ হেৰুওৱা ঘটনাই দেশৰ বন্যপ্ৰাণীপ্ৰেমী ৰাইজক শোকাহত কৰি তুলিছে।

নামেৰি ৰাষ্ট্ৰীয় উদ্যানত যথেষ্ট পৰিমাণে হাতী আছে যদিও হাতীৰ সংখ্যাৰ অনুপাতে এই উদ্যানৰ হাবিত খাদ্য নোহোৱা বাৰে জাক পাতি পাতি হাতী বাহিৰলৈ ওলাই আহে খাদ্যৰ সন্ধানত। ধান চপোৱাৰ সময়ত বনৰীয়া হাতীয়ে ধান খাবলৈ অহা বাবে মানুহ আৰু হাতীৰ মাজত সংঘাত বৃদ্ধি পাই আহিছে। বনৰীয়া হাতীৰ গাচকত তথা আক্ৰমণত সাধাৰণ এগৰে বহিছ নিহত হোৱাৰ ঘটনাতো ঘটি থকা আমি দেখি আহিছোঁ। একেধৰেই হাতীৰ উপদ্ৰৱৰ সন্নিবিষ্ট নোৱাৰি হাতীক খেদিবলৈ সংশ্লিষ্ট অঞ্চলৰ ৰাইজে বিভিন্ন ধৰণৰ পেষ্ট কৰাও দেখা গৈছে। বিবেচ্যকৈ শীতকালত মানুহ আৰু হাতীৰ সংঘাত আমাৰ ৰাজ্যখনত এক বহুল চৰ্চিত বিষয় হৈ পৰিছে।

বেল বিভাগে বন্যপ্ৰাণ অথবা বনৰীয়া জীৱ-জন্তুৰ অহা-যোৱা পথা বা অঞ্চলৰ মাজেৰে ৰেলপথ স্থাপন নকৰাই উচিত। যদিহে উন্নয়নৰ স্বার্থত কৰিবলগীয়া হয় তেনেহ'লে যথায় যথায় সাধাৰণতামূলক ব্যৱস্থা আছে— ৰেলপথৰ দুয়োপাৰে বেৰ, ৰেলযাত্ৰাৰ গতি নিয়ন্ত্ৰণ, আগতীয়া জাননী আদিৰ ব্যৱস্থা কৰিব লাগে। যোৱা এশটা দিনত ৰাজ্যত ৪০টা হাতীৰ মৃত্যু হোৱা বুলি কোৱা হৈছে। যোৱা ২০০৬ৰ পৰা ২০১৬ৰ মাজত অসমত কমেও ২২৬টা হাতী নিহত হৈছে বুলি বিভিন্ন পৰিবেশ সংস্থাসমূহে কৈছে। বনৰীয়া জীৱ-জন্তু অহা অঞ্চলেৰে অহা-যোৱা কৰা ৰেলগাড়ীৰ গতিবেগ সেই অঞ্চলবোৰত হ্রাস কৰিলেও এনে ধৰণৰ দুৰ্ঘটনা যথেষ্ট পৰিমাণে পৰিহাৰ কৰি চলিব পাৰিব। কিন্তু বন বিভাগে এই সামান্য ব্যৱহাৰকো গ্ৰহণ নকৰাতো দুৰ্ভাগজনক।

আমাৰ সমাজত এক আশ্ৰয় ধাৰণা আছে যে হাতীৰ সংখ্যা বহু বৃদ্ধি পাইছে। প্ৰকৃততে ছবিখন ওলটোৱাছে। ইন্টাৰনেছনেল ইউনিয়ন ফ'ৰ কনজাৰ্ভেছন অব নোভাৰ বা সংক্ষেপে আই ইউ চি এনে আগবঢ়োৱা তথ্য অনুসৰি অসমত থকা এছীয়া প্ৰজাতিৰ হাতী উল্লেখযোগ্য প্ৰাণী। ২০১১ৰ হাতী পিয়ল অনুসৰি ভাৰতবৰ্ষত মাত্ৰ ৫৬২০টা হাতী আছে। গতিকে হাতীৰ সংখ্যা বৃদ্ধি পোৱা বুলি প্ৰচাৰ হোৱা ধাৰণাটো সঠিক নহয়।

সি যি কি নহওক, হাবিৰ ভিতৰত হাতীয়ে যথেষ্ট পৰিমাণে বাবেল পালে, মানুহৰ বসতিৰ ফালে ওলাই নাছিলহেঁতেন। ব্যাপক বন্যপ্ৰাণ ধ্বংসৰ ফলত হাতীৰ খোৱা খাদ্যৰ নাটনি হৈছে। এসময়ত যিবোৰ হাবি-বননি হাতীৰ বিচৰণ ভূমি আছিল, তাত এতিয়া গঢ়ি উঠিছে মানুহৰ ঘনবসতি অথবা মহানগৰ। গুৱাহাটীৰ গণেশগুৰি, গণেশ মন্দিৰ আদি ঠাইৰ নামেৰেই ইয়াক কয় যে এইবোৰ ঠাই এসময়ত হাতীৰ বিচৰণ ভূমি আছিল। গতিকে হাতী সংৰক্ষণৰ বাবে চৰকাৰে বন্যপ্ৰাণ ধ্বংস ৰোধ কৰিব লাগিব আৰু বন্যপ্ৰাণত হাতীৰ খাদ্য যতে যথেষ্ট হয় তাৰ বাবে বন বিভাগে পৰিকল্পনা হাতত ল'ব লাগিব।

খোলা মঞ্চ ভয়াবহ পথ দুৰ্ঘটনাৰ সমাধান কেনেকৈ সম্ভৱ?

বৰ্তমান আমাৰ অসমত দিনক দিনে গাড়ী-মটৰৰ সংখ্যা দ্ৰুতগতিত বৃদ্ধি হৈছে। কিন্তু সেই অনুপাতে ৰাস্তা-ঘাট সুচল হোৱা নাই। প্ৰত্যেকদিন ক'ববাত নহয় ক'ববাত দুৰ্ঘটনাই প্ৰাণ কাটি নিলে বহুজনক আৰু কিছুমানে আকৌ দুৰ্ঘটনাগ্ৰস্ত হৈ চিৰদিনৰ বাবে বাছি লয় পংখু জীৱন। ইয়াৰ ভিতৰত অনেকে চিকিৎসাৰ নামত দীৰ্ঘদিন চিকিৎসালয়ত ভৰ্তি হৈ থাকে, যাৰ বাবে হিচাপ নোহোৱাৰ বাবে দুৰ্ঘটনা হৈ থাকে। অনেকে আকৌ দ্ৰুতগতিত বাহন চলোৱাৰ বাবে দুৰ্ঘটনা হৈ আকুল হালিম আহমেদ, লেখক থাকে আৰু কিছু

বৰ্তমান দুৰ্ঘটনাৰ মূল কাৰণ মদ আৰু এচামে মদ খাই বাহন চলোৱাৰ বাবে দুৰ্ঘটনা হৈ থাকে। অনেক আকৌ দ্ৰুতগতিত বাহন চলোৱাৰ বাবে দুৰ্ঘটনা হৈ আকুল হালিম আহমেদ, লেখক থাকে আৰু কিছু

সংঘাতকৈ বয়স ফালৰ পৰা পৈণত নোহোৱাৰ বাবে দুৰ্ঘটনা সংঘটিত কৰে। বহুতো ঠাইত ৰাস্তা-ঘাট দুৰৱস্থাৰ বাবে গাড়ী-মটৰ দুৰ্ঘটনাগ্ৰস্ত হয় আৰু পৰিবহণ বিভাগেও কোনো ধৰণৰ চালকৰ পৰীক্ষাৰ প্ৰমাণ নোহোৱাকৈ যথেষ্ট চালকৰ প্ৰমাণপত্ৰ দিয়াৰ বাবেও দুৰ্ঘটনা হৈ আহে। ইয়াৰ বাবে প্ৰশাসনে প্ৰত্যেকটো ৰাস্তাৰ মাজে মাজে তালচী চকী বহুৱাব লাগে আৰু এই তালচী চকীবিলাকত চালকসকলক সুস্থভাৱে পৰীক্ষা কৰিব লাগে আৰু পৰীক্ষাৰিলাকত চালকজনৰ গাড়ী চালনাৰ প্ৰমাণপত্ৰ, গাড়ীখনৰ অৱস্থা আদি তন্ন তন্নকৈ পৰীক্ষা কৰিব লাগে। যদি কোনো চালকে মদ খাই গাড়ী চলাইছে, তেতিয়াই লৈ সেইজন চালকৰ ওপৰত চঠোৱাৰ পৰা কঠোৰতম ব্যৱস্থা গ্ৰহণ কৰিব লাগে।

মদৰ দোকান, ধাৰা, হোটেলবিলাকত সম্পূৰ্ণ মদ নিষিদ্ধ হ'ব লাগে। চেঙেলীয়া এচামে যতে গাড়ী চলাব নোৱাৰে তাৰ প্ৰতি নজৰ দিব লাগে। প্ৰত্যেকজন চালকে যতে সম্পূৰ্ণ নিয়ম-নীতি মানি গাড়ী চলায়, সেইফালেও সুস্থভাৱে নজৰ দিব লাগে। চৰকাৰে গাড়ী-মটৰ চলাচল কৰা বাট-পথবিলাক নষ্ট হোৱাৰ লগে লগে মেৰামতিৰ ব্যৱস্থা কৰিব লাগে। অৱশ্যেই ভাৰত চৰকাৰে যদি প্ৰত্যেকখন গাড়ী নিৰ্মাতা কোম্পানীৰ লগত আলোচনা বা চুক্তি কৰি গাড়ীবিলাকৰ এটা নিৰ্দিষ্ট গতিবেগ নিয়ন্ত্ৰণ কৰি নিৰ্মাণ কৰিব পাৰে তেতিয়াহ'লে দুৰ্ঘটনা নিশ্চয় কমিব। যেনে— চাৰিচকীয়া সৰু গাড়ীৰ পৰা ট্ৰাক, বাছ আদিৰ উৰ্ধ্ব গতি ৮০ কিঃ মিঃ, মটৰ চাইকেল ৬০ কিঃ মিঃ আদি কৰে তেতিয়াহ'লে গাড়ী মটৰ দুৰ্ঘটনা নিশ্চয় কম হ'ব আৰু বাছি যাব অনেক মানুহ। গাড়ী-মটৰ দুৰ্ঘটনাই অনেক পৰিয়ালকো নমাই আনে আনানি। বহুতৰে জীয়াই থকাৰ পথ মৰি যায় আৰু হাহাৰৰ লগে লগে পৰিয়ালত। গতিকে চৰকাৰৰ ইচ্ছাৰ ওপৰতহে দুৰ্ঘটনা প্ৰতিৰোধ কৰিব পাৰিব।

ফোনঃ ৯৪৪০৫৭৫০৩০

সম্পাদকীয় পৃষ্ঠা/সম্পাদকীয় পৃষ্ঠা পৃষ্ঠা ৪

আভ্যন্তৰীণ দলীয় গণতন্ত্র আৰু ঔৰংজেবৰাজ

গুজৰাট বিধানসভাৰ নিৰ্বাচনী ধামখুমীয়াত কেতবোৰ আমোদজনক ঘটনা ঘটা দেখা গৈছে। বিজেপি আৰু কংগ্ৰেছৰ মাজত গুজৰাটত যি মহাৰণ চলিছে সেই মহাৰণৰ প্ৰচাৰত ইটো দলে সিটো দলক, ইংৰাজী নেতাই সিংগাৰী নেতাক থকা-সৰকা কৰি জনসাধাৰণৰ ভোট আকৰ্ষণৰ বাবে প্ৰচেষ্টা চলাই আহিছে। বিগত ২২ বছৰ ধৰি ৰাজ্যখনৰ শাসনভাৰ ধৰি থকা বিজেপিয়ে এইবাৰ ৰাজ্যখনত যেনেদৰে মাৰমুখী নিৰ্বাচনী প্ৰচাৰ চলাইছে তেনে চাই ক'ব পাৰি যে প্ৰতিষ্ঠানবিশেষী দৌৰি বিজেপিয়ে ভয় খাইছে। নহ'লে প্ৰত্যেকগৰাকী বিজেপি নেতাই ভাষণৰ ৭০ শতাংশ কংগ্ৰেছৰ বিৰুদ্ধে অভিযোগ উত্থাপন নকৰিবলৈহেঁতেন।

কংগ্ৰেছ-বিজেপি : উভয় দলতেই আভ্যন্তৰীণ গণতন্ত্রৰ স্থিতি অতি দুৰ্বল

কৰাৰ বাবে সমালোচনা আগবঢ়োৱাৰ সময়ত তেওঁ হয়তো পাহৰি গৈছে যে অমিত শ্বাহ আৰু লালকৃষ্ণ আদৱানী বিজেপিৰ সভাপতি হোৱাৰ সময়তো তেওঁলোক বিভিন্ন গোচৰৰ জৰিয়তে আছিল।

এতিয়া প্ৰশ্ন এয়ে যে ভাৰতবৰ্ষৰ প্ৰধান ৰাজনৈতিক দলবোৰৰ ভিতৰত আভ্যন্তৰীণ গণতন্ত্র আছে নে নাই? অকল কংগ্ৰেছ দলটোত পৰিয়ালকেন্দ্ৰিক শাসন চলে তথা দলীয় নিৰ্বাচনক প্ৰহসনত পৰিণত কৰি প্ৰভাৱশালী নেতাই দল পৰিচালনা কৰে সেয়া

এতিয়া অভিযোগ উঠিছে যে দলৰ জেষ্ঠ নেতাসকলক শীতলভাৱে শায়িত কৰি নৰেন্দ্ৰ মোদিয়ে এদিনীয়া শাসন চলাইছে। একালত দপদপাই থকা বিজেপিৰ ভূতপুৰ্ব সভাপতি লালকৃষ্ণ আদৱানীৰ কঠ আৰ্জি আমি শুনিবলৈ নাপাওঁ। ক'ত গ'ল

নিউজ ফেন গীতাৰ্থ পাঠক

চিতাৰ কৰি চোৱা উচিত। কংগ্ৰেছ দলত পৰিয়ালকেন্দ্ৰিকতাক কেনেও অস্বীকাৰ কৰিব নোৱাৰে; কিন্তু আন আন দলৰ মাজত যেনে সমাজবাদী দল, আৰু জে ডি, ডি এম কে, বিজেপিৰ সহযোগী আকালি দল আদিৰ মাজত চলা ব্যৱস্থাপ্ৰণে গুজৰাটৰ নিৰ্বাচনী প্ৰচাৰ ক্ষেত্ৰখনকৈই নহয়, সমগ্ৰ ভাৰতবৰ্ষৰেই ৰাজনৈতিক বাতাব্যৰণ গৰম কৰি তুলিছে। প্ৰধানমন্ত্ৰী নৰেন্দ্ৰ মোদিয়ে কংগ্ৰেছৰ দলীয় নিৰ্বাচন পদ্ধতিক অকল ঔৰংজেবৰাজ বুলি কৈয়েই ক্ষান্ত থকা নাই, তেওঁ ইয়াকো প্ৰচাৰ কৰিছে যে দুৰ্নীতিৰ গোচৰত পৰি জৰ্মিন লোৱা ৰাষ্ট্ৰ গাৰ্ছীক কংগ্ৰেছে দলটোৰ সভাপতি পদৰ বাবে মনোনয়ন দি অনৈতিক কাম কৰিছে। ইফালে, প্ৰধানমন্ত্ৰী মোদীৰ মন্তব্যক সমালোচনা কৰিবলৈ গৈ ভূতপুৰ্ব মন্ত্ৰী কংগ্ৰেছী নেতা মণিশংকৰ আয়েং প্ৰধানমন্ত্ৰীৰ ভূমিকাক 'নীচ' বুলি কোৱা কথাখাৰক লৈ প্ৰধানমন্ত্ৰী মোদীকে ধৰি বিজেপিত এক নিৰ্বাচনী ছলছলৰ সৃষ্টি কৰিলে। গুজৰাট নিৰ্বাচনত বিৰূপ প্ৰতিক্ৰিয়া হোৱাৰ আশংকাত কংগ্ৰেছে মণিশংকৰ আয়েংক 'নীচ' বক্তব্যৰ বাবে নিলম্বিতও কৰিলে। অৱশ্যে কে'বাগৰাকী কংগ্ৰেছ নেতাই বিজেপিক উভতি ধৰিছে যে মণিশংকৰ আয়েংৰ অপিতজনক মন্তব্যৰ বাবে তেওঁক কংগ্ৰেছে নিলম্বন কৰিলে। বিজেপিৰ কে'বাগৰাকী নেতাই সময়ে সময়ে কংগ্ৰেছ তথা দলটোৰ নেতাসকলক বিৰুদ্ধে আপত্তিকৰ মন্তব্য কৰি অহাৰ পৰিৱেশিত তেওঁলোকক বিৰুদ্ধে বিজেপিয়ে ব্যৱস্থা ল'ব লাগে। সি যি কি নহওক নৰেন্দ্ৰ মোদিয়ে ৰাষ্ট্ৰ গাৰ্ছীক জৰ্মিনত থকা বুলি কৈ কংগ্ৰেছৰ সভাপতি পদত অধিষ্ঠিত

এতিয়া অভিযোগ উঠিছে যে দলৰ জেষ্ঠ নেতাসকলক শীতলভাৱে শায়িত কৰি নৰেন্দ্ৰ মোদিয়ে এদিনীয়া শাসন চলাইছে। একালত দপদপাই থকা বিজেপিৰ ভূতপুৰ্ব সভাপতি লালকৃষ্ণ আদৱানীৰ কঠ আৰ্জি আমি শুনিবলৈ নাপাওঁ। ক'ত গ'ল

মুৰলী মোহনৰ যোশী। কেন্দ্ৰীয় মন্ত্ৰী বিজেপি নেতা যশবন্ত সিংহাই এতিয়া মুৰলীমোহন নৰেন্দ্ৰ মোদী চৰকাৰৰ বিভিন্ন অৰ্থনৈতিক নীতি, কৃষিনীতি আদিৰ সমালোচনা কৰি আহিছে। কৃষক আন্দোলনৰ সমৰ্থনত ওলাই অহা বাবে সিংহাক মহাৰাষ্ট্ৰত গ্ৰেপ্তাৰো কৰা হৈছে। বৰ্তমান বিজেপিত নৰেন্দ্ৰ মোদীত বাবে কাৰো উচ্চ কঠম্বৰ সন্নিবেশ পোৱা নাযায়। একালত নৰেন্দ্ৰ মোদীক সমালোচনা কৰা সুযোগ স্বৰ্ভাৰ আৰু মধ্যপ্ৰদেশৰ মুখ্যমন্ত্ৰী শিবৰাজ সিং চৌহান এতিয়া নিৰ্মিত। গতিকে বিজেপি দলৰ ভিতৰত আভ্যন্তৰীণ গণতন্ত্র কিমানদূৰ অস্তিত্ব আছে সেয়া বিশ্লেষণযোগ্য।

ওপৰৰ স্তৰত লোৱা সিদ্ধান্ত তলত জাপি দিয়া হয়। নিম্ন পৰ্যায়ত দলীয় নিৰ্বাচন অনুষ্ঠিত কৰিলে দলত বাদ-বিসম্বাদৰ ৰাজনীতি হ্রাস পায়। পিছে ভাৰতবৰ্ষৰ ৰাজনৈতিক দলসমূহে নিম্ন স্তৰত নিৰ্বাচন কেতিয়াবাহে অনুষ্ঠিত কৰে আৰু নিৰ্বাচন অনুষ্ঠিত কৰিলেও তেনে নিৰ্বাচন প্ৰহসনত পৰিণত হয়। কেতিয়াবা কেতিয়াবা একো একোগৰাকী ব্যক্তিৰ প্ৰাধান্য দলত ইমানেই অধিক হয় যে আন আন নেতাসকলৰ মতামত তথা দলীয় নিৰ্বাচনী ব্যয়ো গৌণ হৈ পৰে। ১৯৬৮-৬৯ত নেতাজী ৰাজীৱ গান্ধীয়ে মতামত পৰিণত কৰিছিল। তেওঁৰ দলীয় নিৰ্বাচনত পট্টাভি সীতাবনমক হৰুৱাই দলৰ সভাপতি নিৰ্বাচিত হৈছিল। মহাশয়া গাৰ্ছীয়ে সুভাষ চন্দ্ৰ বসুৰ সলনি সীতাবনমৰ হৈ নিৰ্বাচনী প্ৰচাৰ চলাইছিল। মহাশয়া গাৰ্ছীয়ে সুভাষবিশেষী স্থিতিৰ বাবেই সুভাষ চন্দ্ৰ বসু নিৰ্বাচনত জিকিলেও কংগ্ৰেছী নেতাসকলে তেওঁৰ স'তে সহযোগিতা নকৰা হ'ল। এসময়ত পৰিষ্টিত এনেকুৱা হ'ল যে তিজতা মহিৰ নোৱাৰি সুভাষ চন্দ্ৰ বসুৰে কংগ্ৰেছ ত্যাগ কৰি নিজে আন এটা দল ফৰাৰ্ড ব্লক গঠন কৰিলে। প্ৰভাৱশালী তথা ব্যক্তিত্বশীল ব্যক্তিৰ প্ৰভাৱ দলত অধিক হোৱা স্বাভাৱিক; কিন্তু এনে ধৰণৰ আকাশচুম্বী ব্যক্তিত্বই সময়ত সৃষ্টি কৰে একনায়কত্ববাদৰ। উত্তৰ কোৰিয়াৰ কিম ইল জংৰ বংশধৰক কমিউনিষ্ট শাসন কমিউনিজমৰ নামত এক প্ৰথম মাত্ৰ। চীনত মাও জে উভয় শাসনৰ শেষ কালত মাওক কেন্দ্ৰ কৰি গঢ়ি উঠা 'গেং অব ফ'ৰ' ইতিহাস চাবলগীয়া। মাওৰ পত্নী জিয়াং চিঙৰ নেতৃত্বত গঢ়ি উঠা এই ক্ষমতাৰ আভ্যুত্থায় কেন্দ্ৰটোৰ একপ্ৰকাৰ একনায়কত্ব গঢ়ি তুলিব বিচাৰিছিল যদিও সেয়া নহ'লগৈ।

কংগ্ৰেছ দলত পৰিয়ালকেন্দ্ৰিকতাক কেনেও অস্বীকাৰ কৰিব নোৱাৰে; কিন্তু আন আন দলৰ মাজত যেনে সমাজবাদী দল, আৰু জে ডি, ডি এম কে, বিজেপিৰ সহযোগী আকালি দল আদিৰ মাজত পৰিয়ালকেন্দ্ৰিকতা কেনেওগৈ কম নহয়। অৱশ্যে বিজেপিত পৰিয়ালকেন্দ্ৰিকতাই গা কৰি উঠিব পৰা নাই যদিও আৰু এছ এছ, ডি এইছ পি ইত্যাদি হিন্দুত্ববাদী সংঘ পৰিয়ালে যে বিজেপিক পৰিচালনা কৰি আছে

যদিও আৰু এছ এছ, ডি এইছ পি ইত্যাদি হিন্দুত্ববাদী সংঘ পৰিয়ালে যে বিজেপিক দল কংগ্ৰেছ আৰু বিজেপিত আভ্যন্তৰীণ গণতন্ত্র কিমানদূৰ বৰ্তি আছে তাক বিশ্লেষণ কৰা হৈছিল। এই গবেষণা প্ৰকৃত কৰোৱা হৈছে যে ভাৰতবৰ্ষৰ এই ৰাজনৈতিক দল দুটাকে দেখিবলৈ নাপাওঁ। বিমূৰ্খৰূপ, ছাৰ্জিকেল ষ্টাইক ইত্যাদি সিদ্ধান্তৰ ক্ষেত্ৰত নৰেন্দ্ৰ মোদীয়ে দলৰ অনুমোদন লোৱা নাছিল, আনকি তেওঁৰ মন্তব্যৰূপে জনা নাছিল।

দ্য হিন্দু চেণ্টাৰ ৰাজনৈতিক দলৰ

ভাষা-উপভাষা ভিত্তিক গঢ়ি উঠা জাতীয়তাবাদেহে অসমক ৰক্ষা কৰিব পাৰিব

১৮৬৪ৰ কথা। হাইস্কুল শিক্ষান্ত পৰীক্ষা দি উঠি ফুৰিবলৈ বুলি কোৱাৰাৰলৈ গৈছিলো।

অসমীয়াগিৰি আৰু কিছু কথা

ক'ব নোৱাৰো কিন্তু কোনোবাই ভুল সময়ে তেওঁ মোক কলমে প্ৰত্যাহাৰ লগ লগাই দিছিল। হাতত সময় কম সেয়ে বিশেষ কথা পতা নহ'ল। ১৯৮৭ত এটা বোমা বিস্ফোৰণত বন্ধুজনৰ মৃত্যু হয়। আকৌ ১৯৮৮ত খৰব পালে তেওঁৰ ভনীজনীও বেমাৰত পৰি ঢুকল।

কথা কথাকৈ হোৱা কথা বতৰাখিনিক আধাৰ হিচাপে লৈ ১৯৮৭ত অসমীয়া জাতি গঠন প্ৰক্ৰিয়া আৰু জাতীয়তাবাদৰ ভেটি মজবুত কৰাৰ প্ৰয়াসেৰে এখন নাটক

মিচিং, দেউৰী, ৰাভা, তিৰা, ডিমাচা বুলিলায় হ'ব জাতীয়তাবাদী মানসিকতা গঢ়াৰ কৰ্মাণ্ডাল। যিখন বিদ্যালয়ত গঢ়া ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলে প্ৰতিটো জাতি-জনগোষ্ঠীৰ ভাষা লিখিব আৰু ক'ব পৰাকৈ দক্ষ হৈ উঠিব। অসমীয়া হ'ব আমাৰ সহযোগী ভাষা। তাৰ সমান্তৰালকৈ ইংৰাজী ভাষাতো কথা ক'ব পৰা হ'ব লাগিব— এয়া আছিল মোৰ হাইস্কুলীয়া দিনৰ অনুৰ্ব মগজৰ চিন্তা। যি কাম নগা সমাজে কাহানিবাই কৰিছিল। প্ৰতিটো জাতি-

উপ-মুখ্য সেনাধ্যক্ষ। এজন অক্লান্ত, বুদ্ধিশীল সৈনিক। তেওঁ সৃষ্টিৰে আপুনি কি কামত ব্যস্ত থাকেই কওক। মই ক'লো— বিয়া পাতি সংসাৰী হ'লো। দুটা সন্তানৰ বাপেক হলে। ১৯৮৮ত প্ৰথম আৰু শেষ বাৰৰ বাবে লগ পাইছিলো মোকাক ৰংজুলিৰ কাৰাগাৰত থকা মোৰ ভিনেলেটৰ ঘৰত। তেওঁ পুনৰ সৃষ্টিৰে— কি নাম ৰাখিছে ল'ৰা দুটাৰ। মই ক'লো তেওঁক অসমীয়া অসমীয়া আৰু ভাৰতীয় বৰ্ণাটী অসমীয়া। এক প্ৰকাৰ হতবাক হৈ তেওঁ সৃষ্টিৰে— সিহঁত দুটাৰ উপাধি আজিলৈ গ্ৰহণ কৰিব নোৱাৰিলে। আমি আজিও বিস্কু জাতীয়তাবাদী চিন্তা-চৰ্চাৰ পৰিবেশ ৰচনা কৰিব নোৱাৰিলো। জাতি-জনগোষ্ঠীৰ চিন্তা-চেতনানথিকো হয়সংগম কৰিব নিশিকিলো। কিছু অসমীয়াৰ মাজত এনে এক ধাৰণাও গঢ় লৈ উঠা দেখা গৈছে যে ব্ৰহ্মপুত্ৰৰ চৰ অঞ্চলৰ মাটি খোৱা পমুৱা ইসলামধৰ্মীয় মানুহখিনিক 'গেদা' বুলি ক'লে। তেওঁ মহান অসমীয়াৰ পৰিচয় দিব পাৰিব; কিন্তু এইসকলে নাজানে পৃথিৱীৰ সকলো মাতৃৰ হয়সংগম এখনি। মাকে সন্তানক মৰমতে ধনাইনা, সোমাইনা, মইনা, বৃহৎ, জ্ঞান, জ্ঞান আদি বিভিন্ন নামেৰে মাতে। চৰ অঞ্চলত বসবাস কৰা মাতৃসকলেও হিয়াৰ সমস্ত ৰেহ উজাৰি তেওঁৰ সন্তানক মৰমতে গোদা বুলি মাতে। কিন্তু মাতৃৰ সেই অপাৰ মৰমক একাংশ শিক্ষিত মহান অসমীয়াই তুচ্ছ-তাচ্ছিল্য অৰ্থত গোদা শব্দটোৰ প্ৰয়োগ কৰিছে। বৃহত্তৰ অসমীয়া সমাজ জীৱনৰ বাবেই দুৰ্ভাগজনক। সেইসকলে মনত ৰখা ভাল যে পূৰ্ববৰ্ণীয়কৈ ভাষা ভিত্তিক জাতীয়তাবাদ গঢ়ি তোলাত মনোনিৱেশ কৰক। জাতি-জনগোষ্ঠীৰ মানুহৰ লগতে, পমুৱা মুছলমানক গোদা বুলি তাচ্ছিল্য কৰি থাকিলে ভাষা ভিত্তিক জাতীয়তাবাদৰ বুনিন্দা গঢ়ি নুঠিব। কাজেই আত্ম, আলফা, আবুত, আতুৰ, আটুৰ, আক্ৰাভ, জাতীয়তাবাদী যুৱ ছাত্ৰ প্ৰাধিক, ফুক মক্তি সংগ্ৰাম সমিতি, আমাছ আদি সংগঠনসমূহে চলাই থকা সংগ্ৰাম কোনো কামেই সফল নহ'ব। কইলে বড়োৱাকলে সুকীয়া ৰাজ্যৰ মৰ্যাদা লাভ কৰিবলৈ এই একেই সমস্যাৰ সন্মুখীন হ'ব লাগিব। যিফেৰে আজি যোৱালৈকে গাৰোপাৰ ৰাজ্যৰ দাবী উঠিছে। কাজেই এনে দিশসমূহৰ ওপৰত যুক্তিপূৰ্ণভাৱে আলোচনা কৰি জাতীয় দল-সংগঠনসমূহ কিছু এৰা-ধৰাৰ মাজেৰে একত্ৰ হ'ব নোৱাৰিলেও গাৰোপাৰ ৰাজ্যৰ দাবী উঠিছে। যীশেপ্ৰ চন্দ্ৰমৰ্ত্তী আৰু বহুল হৰু বাহাদুৰইতৰ দৰে ধৰ্মৰ বেপাৰী, আলফাৰ উপ-মুখ্য সেনাধ্যক্ষ দুটি ৰাজ্যবোৰ। এসময়ৰ জনপ্ৰিয় খেলুৱৈ গোৱালপাৰাৰ ৰংজুলি-মুখিন অঞ্চলৰ সেই যুৱকজনেই আজি আলফাৰ

লিখিছিলো— 'চুড়াখ খেল'। মাত্ৰ পাঁচটা চৰিত্ৰ। প্ৰামাণ্যত আয়োজন কৰা বিহু উৎসৱৰ সংস্কৃতিৰ সন্ধিয়াত নাটকখন কে'বা ঠাইতো মঞ্চস্থ কৰিছিলো। তেতিয়াৰ দিনত আজিৰ দৰে মঞ্চস্থীয়া সাংবাদিকৰাৰ ধাৰা ইমান ব্যাপক নাছিল। যাৰ বাবেই হয়তো নাটকখনৰ বিষয়বস্তুলৈ বিশেষ আলোচনা নহ'লগৈ। ভিন্ন জাতি-ধৰ্মৰ পাঁচটা চৰিত্ৰ। অসমৰ বিহাৰে জৰিয়তে পৰম্পৰে পৰম্পৰৰ ভাষা-সংস্কৃতি

উপজাতি আৰু অসমীয়া ভাষাক উপলব্ধি হিচাপে লৈ তেওঁলোকে নাগামিছ আৰম্ভ সৃষ্টি কৰি প্ৰতিটো জাতি-জনগোষ্ঠীৰ হৃদয়তো হাইস্কুলীয়া দিনৰ অনুৰ্ব মগজৰ মাজত ভাষাভিত্তিক জাতীয়তাবাদ গঢ়ি উঠা বাবেই আজি তৃতীয় বিশ্ব দেশ হিচাপে পৰিগণিত ভাৰতবৰ্ষই নগাসকলৰ স্বাভিমানক স্বীকৃতি দিবলৈ ব্যথা হৈ পৰিল। অথচ এই কালত অসম সাহিত্য সভাকে ধৰি জাতীয় দল-সংগঠনসমূহে ধৰি

উপজাতি আৰু অসমীয়া ভাষাক উপলব্ধি হিচাপে লৈ তেওঁলোকে নাগামিছ আৰম্ভ সৃষ্টি কৰি প্ৰতিটো জাতি-জনগোষ্ঠীৰ হৃদয়তো হাইস্কুলীয়া দিনৰ অনুৰ্ব মগজৰ মাজত ভাষাভিত্তিক জাতীয়তাবাদ গঢ়ি উঠা বাবেই আজি তৃতীয় বিশ্ব দেশ হিচাপে পৰিগণিত ভাৰতবৰ্ষই নগাসকলৰ স্বাভিমানক স্বীকৃতি দিবলৈ ব্যথা হৈ পৰিল। অথচ এই কালত অসম সাহিত্য সভাকে ধৰি জাতীয় দল-সংগঠনসমূহে ধৰি

মোৰ এই বিপ্লৱ এদিন সফল হ'বই, মই উপলব্ধি কৰা কথাবোৰ মানুহে হয়সংগম কৰিবই, বুজিবই। নহ'লে আমি সকলোকেই সময় বৰুত পলাবলগীয়া হৈছিল। সেইখন সভাত উপেন ব্ৰহ্মই কোৱা কথাবোৰে আজিৰ তালিকত নিৰ্মম বাস্তৱ। আৰু এতিয়া প্ৰফুৰ মুখ্যমন্ত্ৰী হৈ থকাৰ পাছতো আমাৰ মানুহৰ ওপৰত চলিছে আমাৰনাৰ অত্যাচাৰ। পশ্চিমবংগৰ শিলিগুৰিত আমাগোপন কৰি আমাৰ নেতাসকলে আমোদ পৰিচালনা কৰিবলগীয়া হৈছে। এয়া দুৰ্ভাগজনক কথা নহয়নে? ইমানেৰে সদিচ্ছা আমি কেনেকৈ নিজকে অসমীয়া বুলি পৰিচয় দিম?

বুজিব পাৰিব, পৰম্পৰা প্ৰতি শ্ৰদ্ধা আৰু ভালপোৱাৰ ভাৱ জাগুত হ'ব, বিশ্বাসৰ গঢ়তা দুখ হ'ব, সফল হ'ব হৃদয়ৰ পৰা হয়সংগম নোৱাৰ বাট। এই বিষয়ত আটোৱে একামতৰ উৎপনীত হ'ল। কিন্তু তেওঁলোকে কোনেও নিজৰ উপাধি এৰি নিদিয়া হ'ল। শেষত এজনৰ হস্তক্ষেপত যেনিবা সিদ্ধান্ত হ'ল, আমি কিছু ত্যাগ কৰিবকেই কৰিব লাগিব। গতিকে আমাৰ সমাজসকলে অসমীয়া উপাধি লিখিব আৰু প্ৰত্যেকেই প্ৰতিটো জাতি-জনগোষ্ঠীৰ ভাষাত ক'ব ক'ব পৰা হ'ব লাগিব। যদি আমি ইজনে ইজনে নিজৰ নামেৰে তেওঁকে কেনেকৈ ভাল অসমীয়া হ'ব পাৰিম। অৰ্থাৎ ভাষা-উপভাষা ভিত্তিক গঢ়ি উঠা জাতীয়তাবাদে অসমক ৰক্ষা কৰিব পাৰিব। তাত বাহিৰে আমি কোনোৱেই ভাৰতীয় শোষণ-শাসনৰ পৰা ৰেহাই নাপাম। তাৰ বাবেই গঢ়ি

নোৱাৰিলে। যাৰ পৰিণতিত অসমীয়া জাতীয়তাবাদ যুগে ধৰিলে। যিসকলে অসমীয়াগিৰিৰ ৰূপকে আহিছে, বিভিন্ন সমস্যাক লৈ ৰাজ্যপথত আশোলন কৰিছে; সেইবোৰ দেখি আজিও মোৰ দুখ লাগে। ব্যথিত হওঁ ত্যাগক যেতিয়া হ'ল। শেষত এজনৰ হস্তক্ষেপত যেনিবা সিদ্ধান্ত হ'ল, আমি কিছু ত্যাগ কৰিবকেই কৰিব লাগিব। গতিকে আমাৰ সমাজসকলে অসমীয়া উপাধি লিখিব আৰু প্ৰত্যেকেই প্ৰতিটো জাতি-জনগোষ্ঠীৰ ভাষাত ক'ব ক'ব পৰা হ'ব লাগিব। যদি আমি ইজনে ইজনে নিজৰ নামেৰে তেওঁকে কেনেকৈ ভাল অসমীয়া হ'ব পাৰিম। অৰ্থাৎ ভাষা-উপভাষা ভিত্তিক গঢ়ি উঠা জাতীয়তাবাদে অসমক ৰক্ষা কৰিব পাৰিব। তাত বাহিৰে আমি কোনোৱেই ভাৰতীয় শোষণ-শাসনৰ পৰা ৰেহাই নাপাম। তাৰ বাবেই গঢ়ি